

Gemeenteraad van Ridderkerk
p/a de griffie

Uw brief van:	-	Ons kenmerk:	125890
Uw kenmerk:	-	Contact:	Dhr. A.N. Kazen
Bijlage(n):	1	Telefoonnummer:	0180 451413
		Datum:	15 NOV 2019

Betreft: Stand van zaken stikstofproblematiek en PFAS

Geachte raadsleden,

Het zal u niet ontgaan zijn dat er landelijk veel te doen is over de stikstofuitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Graag informeren we u over de voortgang van het dossier en de gevolgen voor Ridderkerk. Hiermee geven we ook invulling aan de toezegging u frequent te informeren (toezeggingen Babs: 2029 en 2030). Daarnaast speelt ook een ander dossier met invloed op (ruimtelijke) projecten: verontreiniging van de bodem met PFAS. Meer informatie over dit onderwerp vindt u in de laatste paragraaf van deze brief.

Aanleiding

De aanleiding van de stikstofproblematiek is de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). De uitspraak geeft vooral aan dat een deugdelijke onderbouwing van het PAS ontbrak. Dat betekent dat opnieuw moet worden gekeken naar de onderbouwing voor de vele besluiten en vrijgestelde activiteiten. De PAS-uitspraak betekent niet dat geen enkele vergunning meer mag worden verleend en evenmin dat er in het geheel geen ruimte is voor vergunningverlening.

Advies Remkes

Op 25 september 2019 bracht het Adviescollege Stikstofproblematiek Remkes haar eerste advies 'Niet alles kan' uit. Dit advies bevat aanbevelingen voor de stikstofproblematiek voor de korte termijn. De belangrijkste conclusies uit het rapport zijn:

1. De stikstofdepositie moet substantieel omlaag. Daarvoor moeten op de korte termijn maatregelen worden getroffen in de veehouderij, mobiliteit, industrie en bouwsector. Het gaat daarbij voornamelijk om een gebiedsgerichte aanpak. Daarnaast moeten de overheden de natuurherstelmaatregelen uitvoeren.
2. Vergunningverlening moet weer worden opgepakt. Intern en extern salderen zijn hierbij mogelijk, alsook de ADC-toets (zie kader voor een toelichting).
3. Ruimte die ontstaat door maatregelen mag maar beperkt worden gebruikt om knelpunten op te lossen.
4. Het wijzigen of intrekken van natuurvergunningen kan een aangewezen maatregel zijn. PAS-vergunningen kunnen (gedeeltelijk) worden ingetrokken als hiervan niet binnen twee jaar gebruik is gemaakt.

In een tweede advies dat in mei 2020 zal worden uitgebracht, zal worden gekeken naar de lange termijn aanpak, een toetsingskader en maatregelen om de Natura 2000-gebieden te verbeteren.

Toelichting op punt 2 onder 'Advies Remkes':

Intern salderen betekent dat het voorgenomen project zo wordt aanpast, dat de stikstofuitstoot vermindert of gelijk blijft.

Door extern salderen wordt de toename van stikstofdepositie in een bepaald gebied door een activiteit weggenomen doordat een andere activiteit wordt gestopt.

Bij de ADC-toets moet aangetoond worden dat:

- (A) er geen *alternatieven* met minder schadelijke effecten in Natura 2000-gebied zijn;
- (D) de activiteit een *dwingende reden* dient van groot openbaar belang;
- (C) de schade aan de natuur *gecompenseerd* wordt.

Dwingende redenen van groot openbaar belang zijn onder meer:

- menselijke gezondheid;
- openbare veiligheid;
- of voor het milieu belangrijke gunstige effecten.

Reactie kabinet

Op 4 oktober 2019 heeft het kabinet gereageerd op het advies van het Adviescollege. Het kabinet neemt maatregelen om de uitstoot en neerslag van stikstof te verminderen, de natuur te herstellen en de vergunningverlening verder op gang te brengen. Het kabinet kiest samen met de provincies voor een gebiedsgerichte aanpak: per gebied effectieve (bron)maatregelen in kaart brengen en vervolgens uitvoeren. Het kabinet is hiervoor bereid extra financiële middelen te reserveren. Tegelijkertijd krijgen overheden meer mogelijkheden om toestemming te verlenen voor projecten. Het kabinet verkent daarnaast of voor het einde van dit jaar een drempelwaarde kan worden ingevoerd. Ook salderen is binnenkort weer mogelijk.

Beleidsregels provincies

Op 8 oktober 2019 hebben de 12 provincies nieuwe beleidsregels vastgesteld voor het verlenen van vergunningen op grond van de Wet natuurbescherming. Vanaf 11 oktober 2019 kunnen er weer vergunningen verleend worden. De nieuwe beleidsregels voor het verlenen van vergunningen leiden tot afnemende stikstofuitstoot door intern en extern salderen. Samengevat betekent dat:

- Initiatiefnemers die aan kunnen tonen dat projecten per saldo geen stikstof uitstoten of aan kunnen tonen dat deze geen significante effecten op Natura 2000-gebieden hebben, kunnen ook weer vergund worden. Dit kan door de uitstoot te beperken met schonere technieken of door een beperkte stijging van de emissie te salderen met een grotere daling van een andere bron; het extern salderen.
- Die projecten die wel effect zouden hebben op de natuur kunnen als ze van groot maatschappelijk belang zijn en er geen alternatieven zijn, gebruik maken van de ADC-toets en de effecten compenseren.

Provincies maakten de stikstofregels echter strenger dan minister Schouten had voorgesteld. Zij keken niet naar het aantal dieren waarvoor een vergunning was verleend aan een boer, maar naar het aantal dieren dat die boer daadwerkelijk houdt. Daardoor resteert in veel gevallen een kleinere stikstofvergunning, tot onvrede van de boeren. Na de 'boerenprotesten' hebben vier provincies deze beleidsregels ook weer ingetrokken (Overijssel, Friesland, Drenthe en Gelderland). Provincie Zuid-Holland heeft dit niet gedaan en houdt vooralsnog vast aan de beleidsregels.

Provincies hebben in het stikstofdossier meerdere rollen:

1. De provincies zijn bevoegd gezag vanuit Wet Natuurbescherming en geven vanuit die rol vergunningen af. De provincies hebben daarin belang bij juridisch houdbare oplossingen;

Betreft: Stand van zaken stikstofproblematiek en PFAS

Pagina 3 van 5

2. Provincies voeren de Europese natuurdoelen uit, in samenspraak met het ministerie van LNV, dat hiervoor systeemverantwoordelijk is. Vanuit die rol voeren ze onder meer herstelmaatregelen uit;
3. Provincies zijn belanghebbend, want ze voeren diverse maatschappelijke projecten uit, zoals woningbouwopgave, windenergieopgave, provinciale infrastructuur (wegen, bruggen etc).

Provincie Zuid-Holland heeft de taken vanuit de Wet Natuurbescherming gemandateerd aan omgevingsdiensten. De vergunningverlening voor de hele provincie wordt gecoördineerd door de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) coördineert de handhaving binnen de Natura 2000-gebieden.

Vervolg

Op 16 oktober heeft de Tweede Kamer een groot aantal wetenschappers, juridisch deskundigen en advocaten uitgenodigd ter voorbereiding op het debat met minister Schouten op 17 oktober. Hun waarschuwing was duidelijk: "Het stikstofbeleid voor de landbouw dat het kabinet nu voorstelt, is op juridisch drijfzand gebouwd en de stikstofberekeningen en -modellen zijn zo onzeker dat je er geen beleid op moet willen baseren".

Uitkomst van het debat is dat het kabinet en de provincies meer tijd nodig hebben om duidelijkheid te geven over de aanpak van de stikstofproblemen. Provincies en het Rijk geven hierover uiterlijk 1 december 2019 nadere duidelijkheid. Daarbij is het van belang dat de gezamenlijke overheden met alle sectoren het gesprek aangaan.

Werkgroep BAR

Binnen de BAR-organisatie is een werkgroep geformeerd om de actualiteiten rond het dossier te volgen. In deze werkgroep sluiten ambtenaren én afdelingshoofden van de relevante afdelingen aan. De werkgroep maakt gebruik van het netwerk en be vraagt andere gemeenten, Omgevingsdiensten en adviesbureaus. Met de verworven kennis wordt geadviseerd over de aanpak bij vergunningen en (ruimtelijke) projecten. De werkgroep verzorgt ook de informatie richting de verantwoordelijke portefeuillehouders.

Gevolgen voor Ridderkerk

Om te kunnen bepalen of een ontwikkeling geen negatieve effecten veroorzaakt op stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-PASgebied is een berekening met de AERIUS-calculator de eerste stap. Bij een vergunningaanvraag of bestemmingsplan kan alleen aan de hand van de resultaten van deze berekening worden beoordeeld of de natuurvergunning moet aanhaken. Bij elke (ruimtelijke) ontwikkeling wordt geadviseerd gebruik te maken van deze calculator en de resultaten te gebruiken voor een goede onderbouwing. Dit advies wordt gegeven aan zowel interne als externe projectontwikkelaars.

Anderzijds zijn de uitkomsten van de berekening met de AERIUS-calculator belangrijk om een gevoel te krijgen bij wat wél en wat niet mogelijk is (aantallen woningen, afstand tot Natura2000-PASgebieden, activiteiten, etc.). We kunnen als gemeente een adviesbureau opdracht geven om alle projecten op

Ridderkerks grondgebied door te rekenen, maar dit is te kostbaar en inefficiënt. Deze vraag moet ook bij de markt liggen. Daarnaast wordt duidelijk dat de adviesbureaus de grote vraag op het moment niet aan kunnen. Om deze redenen is ervoor gekozen het project Driehoek 't Zand door te laten rekenen. Dit project is qua omvang één van de grotere projecten in Ridderkerk en ligt het meest dicht bij Natura2000-PASgebied de Biesbosch (zo'n 7,5 kilometer).

Nieuw Reijerwaard, second opinion

De Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Reijerwaard heeft op basis van een eerste advies van een extern bureau ingeschat dat de mogelijke risico's gering zouden zijn. Toch is er een second opinion aangevraagd bij een ander bureau.

Oproep Bouwend Nederland

Op 15 oktober hebben alle gemeenten een brandbrief ontvangen van zeven bouw- en infraorganisaties (Aannemersfederatie Nederland, MKB Infra, Neprom, NOA, NVB, de Vereniging van Waterbouwers en Bouwend Nederland). Ze doen een dringende oproep aan ons college de vergunningverlening rond bouw- en infrastructuurprojecten weer voortvarend op te pakken. Hierbij reiken ze het door het Rijk opgestelde stappenplan aan (zie ook bijlage 1). Deze oproep ligt in lijn met de stappen die ons college al zet bij de uitvoering van projecten en het verlenen van vergunningen.

PFAS

Naast het stikstofdossier is er nog een ander dossier met mogelijke invloed op ruimtelijke projecten: PFAS.

Aanleiding

PFAS staat voor poly- en perfluoralkylstoffen en is een groep van zo'n 6000 stoffen, waaronder PFOA, PFOS en GenX. PFAS-verbindingen worden al decennialang gebruikt in heel veel producten die we dagelijks gebruiken (verf, blusschuim, teflonlaag in pannen, kleding en cosmetica). Deze stoffen breken niet of nauwelijks af en zijn inmiddels verspreid in het milieu te vinden. In het Rijnmondgebied en daarbuiten is sprake van een diffuse belasting met PFAS, vooral vanuit de lucht. Daarnaast zijn er ook puntbronverontreinigingen (in het havengebied, bij vliegvelden, buslocaties, Chemours etc.). PFAS zitten dus ook in grond en bagger. Landelijk bestonden er nog geen regels voor het hergebruik van deze grond en bagger.

Tijdelijk handelingskader

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft op 8 juli een tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie vastgesteld. Hierin zijn toepassingsnormen opgenomen, waarmee kan worden bepaald of hergebruik van grond of bagger kan worden toegestaan. De toepassingsnormen voor deze stoffen zijn afgeleid door het RIVM en gebaseerd op risicogrenswaarde. Onderzoek op PFAS van toe te passen grond of bagger is daarmee verplicht. Dat kader zal juridisch worden verankerd via een wijziging van de Regeling bodemkwaliteit. Initiatiefnemers moeten, tot duidelijk is of er onbelaste gebieden zijn in Nederland, in het kader van de zorgplicht het gehalte aan PFAS meten in te verzetten grond en baggerspecie, die uit land- en waterbodembodem wordt ontgraven.

Vervolg

Ook dit dossier leidt tot verzet. Na de boeren gingen ook bouwers, baggeraars en grondverzetters naar Den Haag. Het protest richt zich tegen de stikstofregels, maar vooral tegen het probleem PFAS. Vooruitlopend op deze acties heeft staatssecretaris Van Veldhoven het RIVM opdracht gegeven zo snel mogelijk te bepalen wat een veilige norm is voor PFAS in de bodem. Ze wil hier uiterlijk 1 december

Betreft: Stand van zaken stikstofproblematiek en PFAS

Pagina 5 van 5

duidelijkheid over hebben. De bedoeling is dat de huidige, strenge norm van maximaal 0,1 microgram PFAS per kilo grond verruimd wordt, zonder dat de gezondheid of het milieu in gevaar komt.

Gevolgen voor Ridderkerk

Het Rijk vraagt ons om meetgegevens te gaan verzamelen, zodat een database gevuld kan worden en een landelijk beeld ontstaat. Deze gegevens zijn ook bruikbaar om het grondverzet in de gemeente niet te laten stagneren. Stagnatie zit daarbij vooral in het uitvoeren van extra onderzoek en de bijbehorende vertraging in de planning. Tot nu toe hebben resultaten nog niet gezorgd voor het stopzetten van een project in Ridderkerk. De aangetoonde concentraties van de eerste onderzoeken laten voornamelijk concentraties zien onder de toepassingsnormen.

Op dit moment wordt offerte aangevraagd om één groot onderzoek te doen naar de aanwezigheid van de stoffen binnen de hele gemeenten. De resultaten van dit onderzoek geven de achtergrondkwaliteit per zone. Met deze gegevens kan ook inzichtelijk gemaakt worden welke grond uitgewisseld kan worden zonder dat de kwaliteit verslechterd. En zonder dat steeds nieuw, kostbaar onderzoek nodig is. De resultaten kunnen als extra kaartlaag toegevoegd worden aan de bodemkwaliteitskaart en gebruikt worden voor toetsing bij het verplaatsen van grond binnen de gemeente.

Afsluitend willen we aangeven dat de ontwikkelingen op beide dossiers erg snel gaan. Wij houden u graag op de hoogte.

Hoogachtend,
Het college van burgemeester en wethouders van Ridderkerk,

de secretaris,

de burgemeester,

dhr. H.W.J. Klaucke

mw. A. Attema

Bijlage

Bijlage 1 - Beslisboom toestemmingverlening stikstofdepositie bij nieuwe activiteiten

